

4 Výpis z vyhlášky MPSVaR č. 718/2002 Z. z

Strana 6872

Zbierka zákonov č. 718/2002

Čiastka 274

718

VYHLÁŠKA

Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

z 20. novembra 2002

**na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci
a bezpečnosti technických zariadení**

– platnosť od 1.1.2003 (nahradila vyhlášku Úradu bezpečnosti práce č. 74/1996 Z. z)

Vyhláška MPSVaR SR č. 718/2002 Z. z obsahuje:

- technické a organizačné opatrenia na:
 - zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) na tzv. „vyhradených technických zariadeniach (VTZ)“
 - zaistenie bezpečnosti VTZ pri ich výrobe, montáži a prevádzke
- požiadavky na odbornú spôsobilosť pracovníkov, vykonávajúcich činnosť na VTZ (projektujú ich, vyrábajú, riadia, montujú, udržiavajú v prevádzke, ...)

VTZ je skupina zariadení, ktorých prevádzka (v prípade poruchy, resp. nevhodného použitia) je spojená so zvýšeným rizikom:

- ohrozenia života a zdravia osôb (napr. úraz el. prúdom),
- poškodenia zariadení a vzniku škôd na majetku.

Medzi **VTZ** patria:

- tlakové zariadenia (kotle, tlakové nádoby, potrubné vedenia, ...),
- zdvíhacie zariadenia (žeriavy, výtahy, pohyblivé schody, ...),
- plynové zariadenia (rozvod, spotreba plynov ...),
- **elektrické zariadenia**, ktorých prúd a napätie prevyšujú bezpečné hodnoty.

4.1 Prevádzka technického zariadenia (§ 8 Vyhl. č. 718/02 Z.z)

Zamestnávateľ na zaistenie bezpečnej prevádzky technických zariadení musí:

- zabezpečiť **vykonávanie predpísaných prehliadok a skúšok** podľa bezpečnostno-technických požiadaviek a sprievodnej technickej dokumentácie,
- poveriť obsluhou technických zariadení **len odborne a zdravotne spôsobilé osoby**,
- viesť predpísané **prevádzkové doklady** a sprievodnú technickú dokumentáciu technických zariadení, vrátane **dokladov o vykonaných prehliadkach a skúškach**,
- viesť **evidenciu vyhradených technických zariadení (VTZ)** (podľa prílohy č. 4),
- vypracovať pre prevádzku VTZ miestne prevádzkové predpisy.

**Príloha č. 4
k vyhláške č. 718/2002 Z. z.**

ÚDAJE O VYHRADENOM TECHNICKOM ZARIADENÍ

Údaje o vyhradenom technickom zariadení sú:

- a) názov,
- b) typové označenie,
- c) výrobca,
- d) výrobné číslo,
- e) rok výroby,
- f) umiestnenie,
- g) základné technické parametre

4.2 Prehliadka a skúška technického zariadenia (§ 9 Vyhl. č. 718/02 Z.z)

1. Predpísanými prehliadkami a skúškami sa preveruje funkcia, spoľahlivosť a bezpečnosť TZ.
2. Prehliadky a skúšky TZ sa vykonávajú:
 - a) počas výroby alebo montáže a po ich ukončení,
 - b) pred prvým uvedením do prevádzky (po umiestnení na mieste prevádzky),
 - c) pred opakovaným uvedením do prevádzky
 - po odstavení dlhšom ako jeden rok
 - po demontáži a opätovnej montáži
 - po rekonštrukcii alebo oprave,
 - d) počas prevádzky v lehotách ustanovených bezpečnostno-technickými požiadavkami alebo v sprievodnej technickej dokumentácii (pre elektrické zariadenia podľa prílohy č. 8)

Príloha č. 8 k vyhláške č. 718/2002 Z. z.

PREHLIADKY A SKÚŠKY TECHNICKÝCH ZARIADENÍ ELEKTRICKÝCH POČAS PREVÁDZKY

Lehoty odborných prehliadok a odborných skúšok technických zariadení elektrických všeobecne			
Lehoty podľa druhu prostredia ¹⁾	Roky	Lehoty podľa druhu priestoru so zvýšeným rizikom ohrozenia osôb ¹⁾	Roky
základné	5	priestory určené na zhromažďovanie viac ako 250 osôb	2
normálne	5	murované, obytné a kancelárske budovy ²⁾	5
studené	3	rekreačné strediská, školy, materské školy, jasle, hotely a iné ubytovacie zariadenia	3
horúce	3	objekty alebo časti objektov zo stavebných látok so stupňom horľavosti C2, C3 ²⁾	2
vlhké	3	pojzdňé a prevozný prostriedky ³⁾	1
mokrý	1	dočasné zariadenia staveniska	0,5
so zvýšenou koróznou agresivitou	3		
s extrémnou koróznou agresivitou	1		
prašné s nehorľavým prachom	3		
s otrasmi	2		
s biologickými škodcami	3		
pasívne s nebezpečenstvom požiaru	2		
pasívne s nebezpečenstvom výbuchu	2		
vonkajšie	4		
pod prístreškom	4		

Zariadenie na ochranu pred účinkami atmosférickej a statickej elektriny		
Lehoty podľa druhu objektu		Roky
objekty a priestory s prostredím s nebezpečenstvom výbuchu alebo požiaru		2
objekty skonštruované zo stavebných látok so stupňom horľavosti C1, C2, C3		2
ostatné objekty		5

¹⁾ Ak pri určovaní lehoty odborných prehliadok a skúšok (pravidelných revízií) platia viaceré hľadiská (napríklad druh prostredia a aj druh priestoru so zvýšeným rizikom ohrozenia osôb), určí sa z uvedených lehôt vždy najkratšia.

²⁾ Nevzťahuje sa na bytové priestory a príslušenstvo bytu (stupne horľavosti podľa STN 73 0823).

³⁾ Za pojzdňý a prevozný prostriedok sa považuje technické zariadenie elektrické podľa STN 34 1330 a napríklad aj pojzdňé a prevozný mliešacky, technické zariadenia na plynulú dopravu nákladov (dopravníky) a pod.

4.3 Odborná spôsobilosť na činnosť na technickom zariadení elektrickom (§ 19 Vyhl. č. 718/02 Z.z)

Pri činnostiach na elektrických VTZ, t.j. prácach pri:

- výrobe,
- montáži,
- prevádzke,
- obsluhu,
- opravách,
- údržbe,
- odborných prehliadkach,
- odborných skúškach

sa vyžaduje okrem odborného elektrotechnického vzdelania a príslušnej praxe ešte **odborná spôsobilosť pracovníkov na činnosť na el. zariadeniach.**

Vyhláška pozná 5 stupňov odb. spôsobilosti v elektrotechnike, členených podľa odborného vzdelania a rozsahu činností, ktoré sa môžu vykonávať na elektrickom TZ:

- a) poučený pracovník § 20
- b) elektrotechnik § 21
- c) samostatný elektrotechnik § 22
- d) elektrotechnik na riadenie činnosti alebo na riadenie prevádzky § 23
- e) elektrotechnik špecialista § 24

a) poučený pracovník § 20

- je osoba bez elektrotechnického vzdelania, ktorá v rámci svojej činnosti prichádza do styku s TZ elektrickým, ktoré obsluhuje.

Musí byť preukázateľne:

- poučený v rozsahu vykonávanej činnosti na technickom zariadení,
- vycvičený v poskytovaní prvej pomoci pri úraze elektrickým prúdom.

Poučenie a vycvičenie môže vykonávať osoba s odbornou spôsobilosťou podľa § 21 až § 24. V prípade obsluhy TZ elektrického nízkeho napätia môže poučenie vykonať aj **poučený pracovník**, ktorý bol poverený touto činnosťou.

O poučení sa vydáva písomný doklad „Zápis o poučení“, v ktorom je uvedený:

- rozsah poučenia (predpisy a normy),
- podpis školiteľa,
- podpis poučeného.

Poučený pracovník může:

- samostatne **obsluhovat'** (úkony spojené s prevádzkou-spínanie, regulovanie, riedenie, ...) jednoduché zariadenia všetkých napätí,
- **pracovat'** (montáž, údržba, ...) na el. inštaláciách napät'ového pásma kategórie I a II (t.j. do 1500 V = a 1000 V ~) ale bez napätia a v blízkosti živých častí vo vzdialenosti väčšej ako 20 cm s dohl'adom,

Na el. inštalácii pod napätím pracovat' nesmie!

b) elektrotechnik § 21

- je osoba s odborným vzdelaním elektrotechnického učebného alebo študijného odboru (stredné, úplné stredné alebo vysokoškolské vzdelanie) zatiaľ bez potreby praxe
- jej odborná spôsobilosť bola overená podľa § 25 odst. 1.

Elektrotechnik môže:

- samostatne **obsluhovať** el. zariadenia a inštalácie
- **pracovať** na el. zariadeniach a inštaláciách v napäťových pásmach kategórie I aj II (t.j. do 1500 V = a 1000 V ~) a to:
 - na častiach bez napätia,
 - v blízkosti častí pod napätím,
 - v el. inštalácii pod napätím (podľa STN 34 3100).

c) samostatný elektrotechnik § 22

- je osoba spĺňajúca požiadavky odbornej spôsobilosti elektrotechnika,
- má odbornú prax podľa:

		do 1 000 V	nad 1 000 V
pri činnosti vykonávanej na technickom zariadení elektrickom	vyučení ÚSO,VŠ	1 rok	2 roky
pri činnosti vykonávanej len na bleskozvodoch	vyučení ÚSO,VŠ	6 mesiacov	

- jej odborná spôsobilosť bola overená podľa § 25 odst. 1.

Samostatný elektrotechnik môže:

- samostatne vykonávať činnosti na VTZ elektrickom v rozsahu vydaného osvedč.
- riadiť činnosť:
 - poučených pracovníkov bez obmedzenia ich počtu
 - elektrotechnikov najviac dvoch

Absolventi vysokých škôl elektrotechnických študijných odborov, ktorí pracujú vo: vedeckých, výskumných a vývojových ústavoch a v laboratóriách škôl všetkých stupňov, sa na túto činnosť **na svojich pracoviskách** po **splnení požiadaviek na odbornú prax** uvedenú v tab. považujú za **samostatných elektrotechnikov** a overenie ich odbornej spôsobilosti podľa § 25 sa **nevyžaduje**.

d) elektrotechnik na riadenie činnosti alebo na riadenie prevádzky § 23

- je osoba spĺňajúca požiadavky odbornej spôsobilosti elektrotechnika,
- má odbornú prax podľa:

		do 1 000 V	nad 1 000 V
pri činnosti vykonávanej na technickom zariadení elektrickom	vyučení	4 roky	5 rokov
	ÚSO	3 roky	4 roky
	VŠ	2 roky	3 roky
pri činnosti vykonávanej len na bleskozvodoch	vyučení	3 roky	
	ÚSO, VŠ	2 roky	

- jej odborná spôsobilosť bola overená podľa § 25 odst. 1.

Elektrotechnik na riadenie činnosti alebo na riadenie prevádzky môže:

- riadiť činnosť poučených pracovníkov, elektrotechnikov a samostatných elektrotechnikov bez obmedzenia ich počtu
- riadiť prevádzku TZ elektrických v rozsahu vydaného osvedčenia

e) elektrotechnik špecialista § 24

e1)

Elektrotechnik špecialista na projektovanie alebo na konštruovanie VTZ elektrických je osoba:

- spĺňajúca požiadavky odbornej spôsobilosti elektrotechnika,
- má odbornú prax podľa:

		do 1 000 V	nad 1 000 V
pri činnosti vykonávanej na technickom zariadení elektrickom	ÚSO	4 roky	5 rokov
	VŠ	2 roky	3 roky
pri činnosti vykonávanej len na bleskozvodoch	ÚSO	2 roky	
	VŠ	1 rok	

- jej odborná spôsobilosť bola overená podľa § 25 odst. 2.

e2) Elektrotechnik špecialista na vykonávanie odborných prehliadok a odborných skúšok

VTZ elektrických:

- je osoba spĺňajúca požiadavky odb. spôsobilosti elektrotechnika,
- má odbornú prax podľa:

		skupina ¹⁾		
		E1	E2	E4, E5
pri činnosti vykonávanej na technickom zariadení elektrickom v objektoch triedy ²⁾ A a B1	ÚSO	6 rokov	5 rokov	3 roky
	VŠ	4 roky	3 roky	1 rok
		skupina ¹⁾		
		E1	E2	E4, E5
pri činnosti vykonávanej na technickom zariadení elektrickom v objektoch triedy B ²⁾	ÚSO	7 rokov	6 rokov	5 rokov
	VŠ	5 rokov	4 roky	3 roky
		v objektoch triedy ²⁾		
		A, B1		B
pri činnosti vykonávanej len na bleskozvodoch (E3)	ÚSO	2 roky		3 roky
	VŠ	1 rok		2 roky

¹⁾ Technické zariadenia elektrické z hľadiska odbornej spôsobilosti na vykonávanie odborných prehliadok a odborných skúšok sa rozdeľujú na skupiny

- E1 – technické zariadenia bez obmedzenia napätia vrátane bleskozvodov,
- E2 – technické zariadenia s napätím do 1 000 V vrátane bleskozvodov,
- E3 – bleskozvody,
- E4 – elektrické stroje, prístroje, rozvádzače,
- E5 – elektrické prípojky nn.

²⁾ Objekty na vykonávanie odborných prehliadok a odborných skúšok (revízií) vyhradených technických zariadení elektrických sa rozdeľujú do tried

- A – objekty bez nebezpečenstva výbuchu,
- B – objekty s nebezpečenstvom výbuchu,
- B1 – objekty s nebezpečenstvom výbuchu iba v rozsahu elektrických zariadení v regulačných staniciach plynu,
- C – objekty podliehajúce hlavnému dozoru orgánov štátnej banskej správy podľa § 39 zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov.

- jej odborná spôsobilosť bola overená podľa § 25 odst. 2.

Elektrotechnik špecialista môže:

- samostatne vykonávať a riadiť činnosť na VTZ elektrických v rozsahu vydaného osvedčenia
- vykonávať činnosť podľa § 15 odst. 1. písm. c) tejto vyhlášky.

§ 15 „Skúšobný technik výrobcu“

(1) Skúšobný technik výrobcu VTZ vykonáva po ukončení výroby (*napr. rozvádzačov*) skúšku technického zariadenia

c) elektrického.

Skúšobný technik výrobcu podľa § 15	ÚSO	5 rokov
	VŠ	2 roky

Overovanie odbornej spôsobilosti § 25

a) Overovanie odbornej spôsobilosti:

- elektrotechnikov § 21,
- samostatných elektrotechnikov § 22,
- elektrotechnikov na riadenie činnosti alebo na riadenie prevádzky § 23

vykonáva a osvedčenie vydáva **oprávnená osoba**.

Oprávnená osoba je vzdelávací subjekt na vykonávanie výchovy a vzdelávania v oblasti bezpečnosti práce, ktorej oprávnenie na túto činnosť vydalo MPSVaR.

Na základe písomnej žiadosti a absolvovaní kurzu (nie je podmienkou) po overení znalostí v oblasti:

- BOZP a bezpečnosti TZ elektrických,
- zásad ochrany pred úrazom el. prúdom,
- poskytovania prvej pomoci pri úraze el. prúdom

vydá oprávnená osoba žiadateľovi **Osvedčenie o odbornej spôsobilosti**.

b) Overovanie odbornej spôsobilosti:

- elektrotechnikov špecialistov § 24,
- skúšobných technikov výrobcu § 15,

vykonáva **technická inšpekcia**.

O preverení vydá technická inšpekcia stanovisko, na základe ktorého vydá orgán inšpekcie práce **osvedčenie o odbornej spôsobilosti**.

V prípade zistenia závažných nedostatkov ho môže orgán inšpekcie práce menovanému aj odobrať.

Pozn.: Školy s elektrotechnickým zameraním, ktoré v rámci učebných osnov vykonávajú aj výučbu v oblasti:

- BOZP a bezpečnosti TZ elektrických,
- zásad ochrany pred úrazom el. prúdom,
- poskytovania prvej pomoci pri úraze el. prúdom

môžu so súhlasom orgánu inšpekcie práce vykonávať overovanie odbornej spôsobilosti elektrotechnik § 21 ako **súčasť záverečných skúšok** a vydávať **osvedčenie o odbornej spôsobilosti v elektrotechnike**.

~~Vydané osvedčenie nemá časovo obmedzenú platnosť, teda nie je stanovená povinnosť obnovovania si jeho platnosti.~~

124

Z Á K O N

z 2. februára 2006

o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júla 2006.

Citácia zo zákona 124/2006 Z.z. § 16, ods. 4

Fyzická osoba, ktorá má osvedčenie, **je povinná každých päť rokov absolvovať aktualizačnú odbornú prípravu** u osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie. Osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie uvedie v osvedčení obdobie, v ktorom fyzická osoba absolvovala aktualizačnú odbornú prípravu.

Podľa § 39, ods. 5

Osvedčenie vydané do 30. júna 2006 sa považuje za platné aj naďalej, ak fyzická osoba absolvuje aktualizačnú odbornú prípravu najneskôr do 30. apríla 2008.

4.5 Oprávnenie (§ 4 Vyhl. č. 718/02 Z.z)

Rozsah činnosti na VTZ, ktorou je:

- opravy,
- odborné prehliadky
- odborné skúšky,

vykonáva podnikateľ na základe **oprávnenia** vydaného orgánom inšpekcie práce.

V praxi teda nestačí, že pracovníci vo firme vlastnia príslušné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, ale firma musí mať podľa rozsahu svojho zamerania **oprávnenie** na nižšie uvedené činnosti ako sú:

- O - opravy, údržba, servis TZ elektrického,
- S - odborné prehliadky a odborné skúšky TZ elektrického.

Pozn.: Činnosť projektovanie TZ elektrického nevyžaduje vlastniť doklad „oprávnenie“.

Postup vydania oprávnenia:

1. Na základe písomnej žiadosti podnikateľa TI (v SR sú 4 pracoviská TI: Bratislava, Nitra, B. Bystrica, Košice) vykoná na pracovisku fyzickej alebo právnickej osoby (podnikateľa) preverenie odbornej spôsobilosti.
2. Po splnení všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie BOZP a zaistenie bezpečnosti TZ vypracuje TI odborné a záväzné stanovisko, ktoré postúpi príslušnému krajskému orgánu inšpekcie práce.
3. Inšpekcia práce na základe tohto stanoviska **vydá príslušné oprávnenie.**

Rozlišujte pojmy:

Osvvedčenie: doklad o odb. spôsobilosti pracovníka na výkon činnosti na VTZ elektrických (kvalifikácia pracovníka).

Oprávnenie: doklad o odbornej spôsobilosti podnikateľa (fyzickej alebo právnickej osoby) vykonávajúcej živnosť na špecifické činnosti.